

# Schaduwvriendje



## MATERIAAL

- groot wit laken en felle lamp (bij uitvoering in speelzaal)
- stoepkrijt
- stokken, stroken of touw
- zaklamp
- kist of doos
- zaklamp

## WOORDENSCHAT



rennen  
springen



de beweging  
buigen

groot, groter, grootst  
klein, kleiner, kleinst



de schaduw  
de sprong  
tegenover  
volgen  
weglopen



omtrekken

Met deze activiteit heb je – ook wanneer je niet met Schatkist werkt – een kant-en-klare les die je op elk moment kunt inzetten in je groep. We werken met Pompom, het centrale karakter in Schatkist, maar je kunt hier heel eenvoudig een andere knuffel of klapop voor in de plaats gebruiken. De woordenlijst onder 'Woordenschat' bevat woorden die betekenisvol zijn voor dit anker. Ankers in Schatkist hebben een bepaald onderwerp (in dit geval 'Buiten spelen') en bevatten een reeks activiteiten voor kleuters. Dankzij de indeling in niveaus (ster, maan, zon voor groep 1 en 2) krijg je een inschatting van de moeilijkheidsgraad van de woorden. In de praktijk lopen deze niveaus door elkaar, dus zorg dat de kinderen alle woorden krijgen aangeboden.

## Vorbereiding

Doe deze activiteit bij voorkeur buiten op een zonnige dag. Het kan ook in de speelzaal met een felle lamp en een groot wit laken. Leg een zaklamp in de kist of doos. Zet Pompom (of een andere klapop) erop.

## Introductie

Pompom (of de andere klapop) heeft er een vriendje bij. Hij ontdekte hem voor het eerst met de zaklamp in oma's schuur en later nog eens toen hij buiten in de zon aan het spelen was. Laat een kind de zaklamp ontdekken in de kist of doos. Bespreek samen wat het is en hoe je daarmee het vriendje van Pompom zou kunnen vinden. Doe de zaklamp aan, verduister het lokaal en schijn met de zaklamp schuin op je klapop. Hé, daar zie ik iemand!  
*Hoe kunnen we het vriendje van Pompom vinden? Op wie lijkt zijn vriendje? Hoe kan dat?*

## Kern

Ga met de kinderen naar buiten en laat hen experimenteren met hun eigen schaduw. *Zie je jouw schaduw? Kun je jouw schaduw veranderen? Loop naar je schaduw toe? Wat gebeurt er? En wat gebeurt er als je van je schaduw vandaan loopt?*

Ontdek met de kinderen hoe je je schaduw groot, groter, grootst of juist klein, kleiner, kleinst kunt maken. *Kun je wegglopen van je schaduw en kunnen jullie even hard rennen? Verwoord datgene wat de kinderen doen. Richt daarbij de focus op kenmerken en effecten. Bijvoorbeeld: Je schaduw volgt je! Spring! Buig eens voorover: kun je nog steeds zien wat je schaduw doet?*

Verdeel de kinderen in tweetallen en laat ze elkaar nadoen. De kinderen gaan in dezelfde stand staan en bekijken elkaars schaduw. Daarna tekenen ze met stoepkrijt de omtrek van elkaars schaduw. Tot slot beantwoorden we een gerichte onderzoeksvraag, zoals: *Onderzoek of je schaduw net zo lang is als jijzelf.* Laat de kinderen bedenken hoe je dat kunt onderzoeken. Dat kunnen

ze bijvoorbeeld doen met de stokken of stroken. Laat de kinderen elkaar nu meten met de stokken of de stroken. Ze zetten met krijt een streepje op de stok of strook. Daarna leggen ze de stok of strook op de schaduw. *Wat zie je? Hoe kan dat?*

#### DOELEN

► rekenen ► meetkunde ► schaduw

► experimenteert met schaduw.

► rekenen ► meten ► lengte (omtrek)

► kan zichzelf en de schaduw meten met een betekenisvolle maat.

► wereldoriëntatie ► natuurkundige verschijnselen ► licht

► kan onderzoeken en ontdekken dat je met een lichtbron ook schaduw kunt maken van jezelf en van voorwerpen.

#### DIFFERENTIATIE



1 2 Begeleid de kinderen bij het ervaren van hun schaduw.

Stel vragen als: *Zie je je schaduw?*

*Kun je je schaduw veranderen?*

Verwoord ook wat je zelf ziet:

*Je bent naar achteren gelopen,*

*nu is je schaduw groter geworden.*

Besteed aandacht aan de relatie tussen oorzaak en gevolg.



1 2 De kinderen redeneren over hun eigen schaduw. Stel open

vragen als: *Wat zou er gebeuren als*

*je nu naar voren loopt? Hoe komt*

*het dat je schaduw veranderd is?*

Geef extra uitdagende opdrachten:

*Kunnen jij en je schaduwvriendje*

*elkaar een hand geven zonder elkaar*

*echt aan te raken? Probeer eens zo*

*te gaan staan dat je met z'n tweeën*

*één lijf hebt met twee hoofden en*

*drie armen.*

#### Tips en verdieping

##### Kansen voor rekenen

Onderzoek met de kinderen of hun schaduw de hele dag hetzelfde is. De kinderen maken een omtrek van elkaars schaduw. Ze tekenen ook een lijn om elkaars schoenen heen. Zo geven ze precies aan waar en hoe ze staan. Ga een uur later nog een keer naar buiten. De kinderen gaan op dezelfde plaats staan. *Wat is er gebeurd?*

##### Kansen voor wetenschap & technologie

Geef kinderen op zonnige dagen de gelegenheid om buiten van alles te ontdekken over schaduwen. Ze kunnen bijvoorbeeld een omtrek maken van de schaduw van het buitenspel materiaal.

##### Kansen voor motoriek

Speel schaduwtikkertje met de kinderen. De tikker moet proberen om op de schaduw van de ander te gaan staan. Maak het moeilijker en verander de spelregels. Bijvoorbeeld: *Je bent alleen af als de tikker op de schaduw van je hoofd gaat staan.*

##### Verwerking in de rekenhoek

De kinderen experimenteren met hun schaduw. Ze houden voorwerpen in het licht met behulp van een zaklamp en maken een omtrek van de schaduw.